

L Ö G

24

1. febr.

um eftirlit með matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Lög þessi ná yfir hverskonar matvæli og aðrar neyzlu- og nauðsynjavörur, og er tilgangur þeirra að vernda menn gegn tjóni, sem stafað getur af því, ef slíkar vörur skortir eðlilega hollustu, eða ef þær eru skaðlegar heilbrigði manna, eða ef menn eru gabbaðir til að afla sér þeirra, neyta þeirra eða nota þær í þeirri trú, að þær séu annars efnis eða eðlis en þær eru í raun og veru.

2. gr.

Matvæli eða neyzluvörur eru samkvæmt lögum þessum efni, sem ætluð eru mönnum til neyzlu sem matur eða drykkur, þar á meðal neyzluvatn, svo og efni í mat eða drykk, þar með talið hverskonar krydd, svo og önnur efni, sem notuð eru við tilbúning matvæla og drykkja, þó að þau séu að jafnaði ekki í matvælunum eða drykkjunum, að þeim fullgerðum. Neyzluvörur teljast meðal annars hverskonar nautnavörur, svo sem áfengi, tóbak, kaffi, te o. s. frv.

Um efni, sem eingöngu eru ætluð til lækninga sem lyf og aðeins eru látin úti af lyfsölum eða læknum, fer eftir sérstökum lögum.

3. gr.

Nauðsynjavörur aðrar en matvæli og neyzluvörur (sbr. 2. gr.) eru samkvæmt lögum þessum:

1. Búsáhöld, svo sem ílát og umbúðir, eldhúsáhöld, borðbúnaður og aðrir þeir hlutir, sem notaðir eru við tilbúning, geymslu eða framreiðslu matvæla eða annarar neyzlövöru.
2. Tilsvarandi áhöld þeim, sem getur í 1. tölulið þessarar greinar og eru viðhöfð í verksmiðjum, verzlunum, skipum og öðrum flutningatekjum eða á geymlustöðum og þar annarsstaðar, sem farið er með matvæli eða aðrar neyzlu- eða nauðsynjavörur, þar á meðal hverskonar vélar til matvæla- eða annarar neyzlu- eða nauðsynjavörugerðar eða við umbúnað, geymslu, flutning, afgreiðslu eða aðra meðferð á slíkum vörum, einnig vogir og mælitæki.
3. Hreinklætis- og snyrtivörur, hverju nafni sem nefnast. Með snyrtivörum teljast grímur, gervihár og hverskonar vörur eða efni, sem leikarar eink-

24

1. febr.

um nota til að breyta útliti sínu, ennfremur hverskonar hreinlætis- og snyrtitæki, þar á meðal hverskonar áhöld og efni, sem notuð eru í rakara- stofum og snyrtistofum.

4. Klæðnaður og hverskonar efni í klæðnað, þar á meðal rúmfatnaður og efni í rúmfatnað.
5. Húsgögn, þar á meðal upphitunar- og lýsingartæki, veggfóður og húsgagna- fóður, gólfdukar og ábreiður, málningarvörur og aðrir litir, sem ekki telj- ast matvæli eða neyzluvörur (sbr. 2. gr.), stofuplöntur og plöntueftir- líkingar.
6. Eldiviður og ljósmeti, þar á meðal steinolía, brennsluvínandi, bensín, kerti, eldspýtur og önnur kveikingartæki.
7. Lækningaáhöld, þar á meðal gervilimir og sjúklingaumbúðir, sáraumbúð- ir og hverskonar sjúkragögn og hjúkrunarvörur, ennfremur áhöld og efni til getnaðarvarna.
8. Leikföng.
9. Aðrir hlutir, sem ráðherra tiltekur nánar í samræmi við tilgang þessara laga.

4. gr.

Óheimilt er:

1. að búa til eða flytja inn í landið í því skyni að hafa á boðstólum, selja eða láta á annan hátt af hendi matvæli eða aðrar neyzlu- eða nauðsynjavör- ur, sem ætla má, að skorti eðlilega hollustu eða séu skaðlegar heilbrigði manna, ef þeirra er neytt eða þær notaðar á tilætlaðan eða tíðkanlegan hátt.
2. að haga umbúnaði, geymslu, flutningi, afgreiðslu eða annari meðferð á mat- vælum eða öðrum neyzlu- eða nauðsynjavörum, sem ætla má, að verði hafðar á boðstólum, seldar eða láttnar á annan hátt af hendi, þannig, að ætla megi, að þær fyrir það skorti eðlilega hollustu eða verði skaðlegar heilbrigði manna, ef þeirra er neytt eða þær notaðar á tilætlaðan eða tíðk- anlegan hátt.
3. að hafa á boðstólum, selja eða láta á annan hátt af hendi, hvort sem er inn- anlands eða til útflutnings úr landinu, matvæli eða aðrar neyzlu- eða nauð- synjavörur, sem ætla má, að skorti eðlilega hollustu eða séu skaðlegar heil- brigði manna, ef þeirra er neytt eða þær notaðar á tilætlaðan eða tíðkan- legan hátt.

Ef um venjulegar nautnavörur er að ræða, sem að vísu eru viðurkenndar skaðlegar heilbrigði manna, og eins þó að þeirra sé aðeins neytt á tilætlaðan eða tíðkanlegan hátt, eða um venjuleg matvæli eða um aðrar venjulegar neyzlu- eða nauðsynjavörur, sem álitamál getur verið um að þessu leyti, verða menn ekki sakfelldir samkvæmt þessari grein, nema ætla megi, að vörurnar séu annarlega eða óvenjulega skaðlegar heilbrigði manna, ef þeirra er neytt eða þær notaðar á tilætlaðan eða tíðkanlegan hátt, enda sé ekki bann á slíkum vörum eða þær gerðar óheimilar samkvæmt 6. gr.

5. gr.

24

1. febr.

Óheimilar eru eftirlíkingar eftir matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum í blekkingarskyni í verzlun eða viðskiptum, jafnt og hverskonar fölsun slíkrar vöru.

Um verzlun með matvæli og aðrar neyzlu- eða nauðsynjavörur, og þar á meðal um auglýsingar um og auðkenni á slíkum vörum, fer almennt eftir lögur nr. 84 19. júní 1933, um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum, en í einstökum atriðum eftir reglugerðum, er ráðherra kann að setja, eða auglýsingum, er hann kann að birta samkvæmt þessum lögum. Um brot gegn hinum tilvitnuðu lögum, þegar um er að ræða matvæli eða aðrar neyzlu- eða nauðsynjavörur, fer eftir þessum lögum.

6. gr.

Ráðherra er heimilt í samræmi við tilgang þessara laga:

1. að banna eða takmarka tilbúning í landinu og þá jafnframt innflutning í landið á matvælum eða öðrum neyzlu- eða nauðsynjavörum, sem tilbúnar eru á ákveðinn hátt.
2. að banna eða takmarka, að um matvæli eða aðrar neyzlu- eða nauðsynjavörur sé búið eða þær geymdar, fluttar, afgreiddar eða að öðru leyti með þær farið á ákveðinn hátt.
3. að banna eða takmarka, að matvæli eða aðrar neyzlu- eða nauðsynjavörur, sem tilbúnar eru, um er búið, geymdar eru, fluttar, afgreiddar eða að öðru leyti með farið á ákveðinn hátt, séu hafðar á boðstólum, seldar eða látnar á annan hátt af hendi.
4. að banna eða takmarka, að áhöld eða efni, sem ætluð eru til ólöglegra eftirlíkinga eða fölsunar á matvælum eða öðrum neyzlu- eða nauðsynjavörum, séu búin til í landinu eða flutt inn í landið, höfð á boðstólum, seld eða látin á annan hátt af hendi.
5. að skipa fyrir, að á umbúðir, matvæli og aðrar neyzlu- og nauðsynjavörur eða á vörurnar sjálfar séu skráðar réttar upplýsingar um, hvar og af hverjum og hvenær þær séu tilbúnar, hver hafi selt þær eða látið þær af hendi, hverrar tegundar eða efnis eða eðlis þær séu, og ef um samsettar vörur er að ræða, hve mikið sé af hverju efni fyrir sig, svo og að segja fyrir um, hvernig að öðru leyti skuli gengið frá þessum áletrunum.
6. að ákveða með reglugerðum eða auglýsingum, hvernig einstakar tegundir af matvælum eða öðrum neyzlu- eða nauðsynjavörum skuli gerðar til þess að verða ekki taldar skorta eðlilega hollustu eða vera skaðlegar heilbrigði manna, óheimilar eftirlíkingar eða falsaðar samkvæmt ákvæðum laga þessara, eða til þess að mega auðkennast á ákveðinn hátt. Í þessum reglugerðum eða auglýsingum má ákveða, hverjum þrifnaðar- og heilbrigðisreglum skuli fylgja við tilbúning, umbúnað, geymslu, flutning, afgreiðslu og aðra meðferð hinna einstöku tegunda af matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum, að húsakynni og áhöld séu viðunandi, og þeg-

24
1. febr.

ar um framleiðslu eða aðra vandasama meðferð á slíkum vörum er að ræða, að næg kunnátta sé fyrir hendi til að annast allt, er að slíku lýtur.

7. gr.

Almennt eftirlit með framkvæmd laga þessara hafa lögreglustjórar, hver á sínum stað, með aðstoð héraðslækna, heilbrigðisnefnda og tollvörzlumanna.

Ráðherra má auk þess, svo sem nauðsyn krefur, fela sérstökum eiðsvörnum kunnáttumönnum eða opinberum stofnunum, sem hafa kunnáttumönnum á að að skipa, einstakar greinir eftirlitsins og jafnvel stjórn þess í heild. Hlutaðeigendum skal jafnan skylt að leyfa eftirlitsmönnum óhindraðan aðgang til eftirlits á þeim stöðum, þar sem matvæli eða aðrar neyzlu- eða nauðsynjavörur eru búnar til, eða þar sem um slíkar vörur er búið, þær geymdar, fluttar eða á annan hátt með þær farið, eða þar sem slíkar vörur eru hafðar á boðstólum, seldar eða látnar á annan hátt af hendi, svo og að láta eftirlitsmönnum ókeypis í té nauðsynleg sýnishorn til rannsóknar, gefa þeim, eftir því sem þörf krefur vegna eftirlitsins, upplýsingar um aðferðir við tilbúning, umbúnað, geymslu, flutning, afgreiðslu og aðra meðferð á slíkum vörum, heimila þeim aðgang að innkaupsreikningum og öðrum skjölum, er máli skipta fyrir starf þeirra, og að aðstoða þá í öllum greinum við framkvæmd eftirlitsins.

Ráðherra er heimilt að ákveða nánar í reglugerð um tilhögun eftirlitsins. Í reglugerðinni má ákveða, hverjar aðferðir skuli viðhafðar við rannsóknir á matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum, til að sannreyna vörurnar. Kostnaður við eftirlitið greiðist úr rikissjóði. Heimilt skal þó með reglugerðar-ákvæði að leggja gjald á vörur þær, sem eftirlitinu er háðar, til greiðslu á þeim kostnaði, og skal það gjald miðað við verðmæti framleiðslunnar eða innflutningsins.

8. gr.

Áður en reglugerðir eru settar samkvæmt 9. tölulið 3. greinar og 6. og 7. grein, skal gefa hlutaðeigandi framleiðendum eða kaupmönnum kost á að láta sérfræðinga, er þeir nefna til, athuga málið og segja álit sitt um það.

Í reglugerðum samkvæmt lögum þessum má aldrei gera minni kröfur til erlendra vöru en samskonar vöru innlendra.

9. gr.

Þeir, sem hafa á hendi eftirlit með framkvæmd laga þessara, skulu, að viðlagðri ábyrgð samkvæmt ákvæðum hinna almennu hegningarlaga um embættis- og sýslunarmenn, bundnir þagnarskyldu um öll framleiðslu- og verzlunarleyndarmál, er þeir kunna að komast að við framkvæmd eftirlitsins, og mega hvorki færa sér þau í nyt sjálfir né verða þess valdandi að aðrir geri það.

10. gr.

Lögreglustjóra er heimilt, með ráði héraðslæknis eða sérstaklega skipaðs eftirlitsmanns, að taka í sínar vörzlur eða umsjá matvæli og aðrar neyzlu- og

nauðsynjavörur, sem ástæða er til að ætla, að séu skaðlegar heilbrigði manna, 24
 óheimilar eftirlíkingar eða falsaðar samkvæmt ákvæðum þessara laga, og 1. febr.
 hindra þannig, að þær verði hafðar á boðstólum, seldar eða á annan hátt látnar af hendi, svo lengi sem hann telur ástæðu til, og ef mál er höfðað, þangað til dómur er genginn.

11. gr.

Með mál út af brotum á lögum þessum skal farið sem almenn lögreglu-mál, nema um brot á hinum almennu hegningarlögum sé að ræða.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, 100—10000 krónum, nema þyngri hegning liggi við samkvæmt öðrum lögum. Sektirnar renna í ríkissjóð.

Ætíð skal sá, er sekur hefir fundizt við ákvæði þessara laga, greiða allan þann kostnað, sem leitt hefir af útvegum sýnishorna og rannsókna á þeim, er nauðsynlegar voru til að sanna sekt hans.

Nú hefir sá, sem sekur hefir fundizt um vörusvik samkvæmt þessum lögum, sannanlega grætt á svikunum, og má þá, auk sektar þeirrar, sem greind er í 2. málsgrein þessarar greinar, eða annarar refsingar, dæma hann til að greiða viðbótarsekt, jafnháa upphæð sem hagnaðurinn sannanlega nemur. Hinar sviknu vörur skulu jafnan dæmdar upptækar á kostnað hins seka, svo og áhöld þau og efni, sem notuð hafa verið við vörusvikin og sérstaklega eru til slíks ætluð.

Fyrir ítrekuð brot eða mikilsháttar, og einkum ef tjón hefir hlotizt af, má með dómi svipta hinn seka leyfi til að fást áfram við framleiðslu eða verzlun með matvæli og aðrar neyzlu- eða nauðsynjavörur um stundarsakir eða fyrir fullt og allt, ef sakir eru mjög miklar.

12. gr.

Í dómi, uppkveðnum samkvæmt 11. gr., má kveða svo á, að hann skuli birtur almenningi á kostnað hins seka. Sé hinn kærði sýknaður, má eftir kröfu hans kveða svo á í dómnum, að hann skuli birtur almenningi, og greiðir ríkissjóður þá kostnaðinn. Í dómnum skal ákveðið, hvernig slík birting skuli fram fara.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gjört á Amaliuborg, 1. febrúar 1936.

Undir Vor konunglega hönd og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Haraldur Guðmundsson.